

1. Analýza nákladovosti prevádzkových činností

Úloha: Na základe údajov z výkazu ziskov a strát analyzujte úroveň hospodárnosti hlavnej činnosti firmy prostredníctvom desagregácie ukazovateľa nákladovosti prevádzkovej činnosti na analytické ukazovatele, ktoré determinujú jeho vývoj. Podľa výsledkov faktorovej analýzy zhodnoťte vývoj vo firme.

riadok	položka	200X	200X+1
r.02+08+12+17+18+20+22+24+26	NPČ	248441	297072
r.01+04+19+21+23+25	VPČ	285691	337405
r.02	NPT	1578	1992
r.09	SME	221048	266377
r.10	Služby	8607	9209
r.12	Osobné náklady	9869	11553
r.17	Dane a poplatky	186	197
r.18	Odpisy	1376	1651
r.20+r.22+r.24+r.26	IPN	5777	6093

Riešenie: Z výsledkovky, môžeme čerpať údaje o nákladoch v druhovom členení. Potom ukazovateľ nákladovosti prevádzkových činností je súčtom čiastkových nákladovostí podľa jednotlivých nákladových druhov:

$$NPČ/VPČ = NPT/VPČ + SME/VPČ + SL/VPČ + ON/VPČ + DaP/VPČ + ODP/VPČ + OPN/VPČ$$

Ukazovateľ	200X	200X+1	zmena	vplyv
NPČ/VPČ	0,8696	0,8805	0,0109	
NPT/VPČ	0,0055	0,0059	0,0004	-
SME/VPČ	0,7737	0,7895	0,0158	-
SL/VPČ	0,0301	0,0273	-0,0028	+
ON/VPČ	0,0345	0,0342	-0,0003	+
DaP/VPČ	0,0007	0,0006	-0,0001	+
ODP/VPČ	0,0048	0,0049	0,0001	-
IPN/VPČ	0,0202	0,0181	-0,0021	+

Hodnotenie: Nákladovosť prevádzkovej činnosti vzrástla z hodnoty 86,96 halierov na 1 Sk výnosov v roku 200X na 88,05 v roku 200X+1. Tento nepatrný, ale negatívny vývoj bol spôsobený najmä rastom SME. Iba detailná analýza jednotlivých druhov SME by ukázala, či tento rast bol vyvolaný iba rastom cien uvažovaných vstupov, ktorý vzhľadom na infláciu a liberalizáciu možno predpokladať, alebo má na ňom zásluhu aj nadmerná spotreba (nedodržiavanie noriem spotreby). Vplyv ostatných činiteľov bol zanedbateľný. Zaujímavý je pokles nákladovosti týkajúcej sa osobných nákladov. Predpokladáme, že bol spôsobený skôr poklesom počtu zamestnancov, ako znížením nominálnych miezd.

2. Analýza práce, analýza využitia pracovnej sily.

Kalendárny fond pracovného času

- dni pracovného pokoja, sviatky
- plánované absencie (dovolenka)

= Nominálny fond pracovného času

- ospravedlnené a neospravedlnené absencie

= Použitelný fond pracovného času

- neproduktívny pracovný čas a prestoje v hodinách
- + nadčasová práca v hodinách

= Efektívny fond pracovného času v hodinách

Úloha:

Vypočítajte použiteľný fond pracovného času a ročnú dennú a hodinovú produktivitu práce robotníka ak:

- Objem produkcie v hodnotovom vyjadrení je 75 000 000 Sk ročne
- Priemerný prepočítaný evidenčný počet robotníkov je 500
- Priemerná skutočná dĺžka pracovného dňa je 7,5 hodiny
- Počet dní pracovného voľna a pokoja v roku je 116
- Počet dní dovolenky 20 dní/robotník
- Priemerná absencia je 9 dní/robotník
- Kalendárny fond pracovného času je 365 dní

Riešenie:

$365 - 116 - 20 = 229$ dní (nominálny fond pracovného času) $- 9 = 220$ dní (použiteľný fond pracovného času)

počet robotníkov $500 * 220$ dní = 110000

použiteľný fond pracovného času jedného pracovníka = $220 * 7,5 = 1650$ hodín

potom:

produktivita práce hodinová na robotníka = $(75000000/500)/1650 = 90,9090$

produktivita práce denná na robotníka = $90,9090 * 7,5 = 681,8175$

produktivita práce ročná na robotníka = $681,8175 * 229 = 156136,2075$

*ročná produktivita práce sa počíta prostredníctvom nominálneho fondu prac. času